

Kobylka jižní (*Meconema meridionale* A. Costa, 1860) – nový druh pro faunu jižních Čech

The Southern Oak Bush-cricket (*Meconema meridionale* A. Costa, 1860) – a new species for the fauna of South Bohemia

Ladislav Černý⁽¹⁾

Abstract: The Southern Oak Bush-cricket (*Meconema meridionale*) was recorded in South Bohemia for the first time. Two individuals were incidentally found drowned in a barrel of water in České Budějovice in 2019 and 2020 respectively. The occurrence of Southern Oak Bush-cricket in an urban environment is in accordance with what is known about the species habitat requirements within its recently colonized range.

Key words: Czech Republic, expansion, new record, Orthoptera, South Bohemian Region, Tettigoniidae.

Kobylka jižní je drobným nestridulujícím mikropterním, původně jihoevropským druhem, širším se vlivem globálního oteplování k severu. K její relativně rychlé expanzi přispívá nákladní a automobilová doprava a za pionýrská stanoviště jsou považovány autokempy, benzinové stanice či dálniční odpočívky. Mimo původní areál je výskyt většinou omezen na urbánní prostředí, jako jsou parky, zahrady apod. (Hawkins 2001, Balvín et al. 2010, Vlk et al. 2012, Rada 2017). Pouze maďarské nálezy dokládají výskyt na přírodních nebo přírodě blízkých biotopech vzdálených od hlavních silničních tahů (Nagy 2001). Od šedesátých let dvacátého století postupně expanduje ze své původní domoviny v jižní Evropě a je prvně zaznamenána v jihozápadním Německu a Rakousku, poté pak v severní a východní Francii (Hawkins 2001). Během devadesátých let dvacátého století je nalezena též v Belgii (Couvreur 1996) a Nizozemí (van As & Kleukers 1994). Začátkem milénia i ve Velké Británii (Hawkins 2001) a Maďarsku (Nagy 2001). V roce 2014 je publikován první nález pro Polsko (Liana & Michalcewicz 2014) a po pěti letech Grobelny et al. (2019) konstatují její rozšíření v téměř celé jižní polovině Polska. V České republice je první exemplář nalezen v autokempu Skalice u Slapské přehrady (Balvín et al. 2010) a výskyt je následně doložen na několika místech v Praze a okolí, Brně a Jihomoravském kraji (Balvín et al. 2010, Vlk et al. 2012). Nověji pak také z Plzně, Olomouce, Ostravy a Znojma (Rada 2017). První nález pro jižní Čechy z roku 2019 pochází z Husovy kolonie v Českých Budějovicích. Jedná se o náhodný nález utonulé samice v sudu s vodou určenou k zálivce umístěném pod vzrostlým zeravem západním (*Thuja occidentalis*), který roste v těsném sousedství třešně (*Prunus* sp.). Následný rok byl na též místě nalezen utonulý samec. Oba dokladové kusy jsou uloženy ve sbírce Jihočeského muzea v Českých Budějovicích (JMBC). Vzhledem ke způsobu šíření této kobylky pasivním transportem automobilovou dopravou lze její výskyt a šíření předpokládat i na dalších, především antropogenních stanovištích jižních Čech.

Nálezové údaje:

1 samice, Jihočeský kraj; České Budějovice, Husova kolonie, Blahoslavova ul.; 48°59'9.6"N, 14°29'9.3"E; 384 m n. m.; 7052b; 10. 11. 2019; L. Černý lgt. et det.

¹⁾ Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Dukelská 242/1, CZ – 370 51 České Budějovice, e-mail: cerny@muzeumcb.cz

1 samec, Jihočeský kraj; České Budějovice, Husova kolonie, Blahoslavova ul.; 48°59'9.6"N, 14°29'9.3"E; 384 m n. m.; 7052b; 1. 8. 2020; L. Černý lgt. et det.

Literatura

- As B. van & Kleukers R. M. J. C. (1994): *Meconema meridionale*, de zuidelijke boomsprinkhaan nieuw voor Nederland (Orthoptera: Tettigoniidae). – Entomologische Berichten 54: 181–185.
- Balvín O., Vlk R. & Marhoul P. (2010): Rychlá expanze bezkřídlé kobyšky. – In: Bryja J. & Zasadil P. (eds), Zoologické dny Praha 2010. Sborník abstraktů z konference 11.–12. 2. 2010, pp. 27–28, Ústav biologie obratlovců AV ČR, Brno.
- Couvreur J.-M. (1996): *Meconema meridionale* (Costa, 1860) observée pour la première fois en Belgique à Aische-en-Refail (commune d'Eghezée, province de Namur): une espèce attendue. – Nieuwsbrief Sal-tabel 14: 13–14.
- Grobelny S., Żurawlew P., Kutera M., Brodacki M., Kupczyk M., Gwardjan M., Radzikowski P., Itczak A. & Czyżewski S. (2019): Kolejne stanowiska nadrzewka południowego *Meconema meridionale* Costa, 1860 (Orthoptera: Tettigoniidae) w Polsce. – Przegląd Przyrodniczy 30(3): 27–37.
- Hawkins R. D. (2001): The southern oak bush-cricket, *Meconema meridionale* Costa (Orthoptera: Tettigoniidae) new to Britain. – British Journal of Entomology & Natural History 14(4): 207–213.
- Liana A. & Michalcewicz J. (2014): *Meconema meridionale* Costa, 1860 (Orthoptera: Tettigoniidae: Meconematidae). – The first record in Poland. – Polish Journal of Entomology 83: 181–188.
- Rada S. (2017): *Meconema meridionale* – kobyška jižní. – Natura Bohemica, příroda České republiky. URL: <http://www.naturabohemica.cz/meconema-meridionale> (přístup 14. 1. 2021).
- Vlk R., Balvín O., Křištín A., Marhoul P. & Hruš V. (2012): Distribution of the Southern Oak Bush-cricket *Meconema meridionale* (Orthoptera, Tettigoniidae) in the Czech Republic and Slovakia. – Folia Oecologica 36: 155–165.

Došlo: 15. 1. 2021

Přijato: 29. 1. 2021